

SOCIETATEA DE MÂINE

REVISTĂ BILUNARĂ PENTRU PROBLEME SOCIALE ȘI ECONOMICE

Annal V

Cultura, cultura va scăpa pe Români și cultura
numai națională poate fi. A. Papiu Ilarianu

Un
exemplar:
Lei 80

N-rele 22-24

CLUJ, 1 și 15 Decembrie 1928

INSTR. INV. - ENJOR
BIBLIOTECA
SIBIU
CUPRINSUL

BIBL. P. A. C. P. IL. CL. J. S. - SIBIU
INV. No. 1065 19 75

CELEBRAREA UNIRII: După zece ani — — — — —	Ion Clopoțel
Acum zece ani, în Bucovina — — — — —	Sextil Pușcariu
Directivele românești după zece ani — — — — —	N. Dașcovici
Cine a făcut România-Mare — — — — —	Valeriu Moldovan
Macedoromâni (Situația lor după zece ani dela Unire) — — — — —	Th. Capidan
Câteva observații asupra bisericii românești dela 1918—1928 — — — — —	Ștefan Metes
După zece ani — — — — —	Al. Ciura
Primele mele recrutări — — — — —	Col. Aurel Păcurariu
Câteva figuri ale artelor plastice române din Ardeal — — — — —	Emil Isac
Problema literară a Ardealului în anul al zecelea — — — — —	Ion Breazu
Etnografia românească în Ardeal după Unire — — — — —	Ion Mușlea
Pentru istoria și arta Banatului — — — — —	Dr. Ioachim Miloia
INVĂȚĂMÂNT-EDUCAȚIE: Probleme de învățământ în cei zece ani dela Unire — — — — —	Pavel Roșca
Acheta învățământului universitar: — — — — —	Rom. Demetrescu
Tălmăciul răbojului celor zece ani — — — — —	P. Sergescu
Secțiunea de matematică a Universității din Cluj — — — — —	Gheorghe Bratu
Observatorul astronomic din Cluj — — — — —	Sever Pop
Un institut pentru studii limbii române (Muzeu limbii române) — — — — —	Emil Pop
Instituțiile botanice ale Universității din Cluj — — — — —	D. Gusti
PROBLEME SOCIALE: Misiunea monografiilor sociologice — — — — —	C. Sudeșteanu
Progresul gândirii sociologice — — — — —	P. Suciă
Ocupațiunea locuitorilor Țării Moșilor — — — — —	Nicolae Petrescu
Reflecțiunea mentalității naționale în presă — — — — —	I. Martalogu
PROBLEME ECONOMICE: Nouă eră industrială — — — — —	P. Suciă
Capitalul românesc și problema fărâncescă — — — — —	Dr. Gheorghe Popovici
BIOPOLITICĂ: Biopolitica, puericultura și schimbarea sistemului în conducerea Statului — — — — —	Dr. D. Stanca
Un Memoriu în chestiunea Moșilor — — — — —	Dr. Gh. Preda
PROGRES ȘTIINȚIFICE: O comparație dintre viața celulară din individ și cea socială dintre indivizi — — — — —	Caius Barboși
EUROPA CONTIMPORANĂ: Cetatea Păcii — — — — —	Lucian Blaga
PĂGINI LITERARE: Pan. — Plugarii — — — — —	Aron Cotruș
Ion Codru, Mă răsunec, mă șah — — — — —	I. Const.-Delabai
Hora — — — — —	Horia Trandafir
ACTUALITĂȚI: Sărbătoarea Unirii — — — — —	Rel.
FAPTE ȘI OBSERVAȚIUNI: Acheta noastră universitară. — Teatrul Național din Cluj. — Un monument românesc — — — — —	
Reproduceri după operele artiștilor: Elena Popa, Aurel Ciupe, Al. Demian, Traian Bilișu, Romul Ladea, Catul Bogdan, Albescu. — — — — —	

P 77

INV 200

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, PIATA UNIREI No. 8, CALEA VICTORIEI No. 51

Abonamente: Pe un an 600 lei. Autorități și întreprinderi particulare 1000 lei. Funcționarii publici, preoții și învățătorii 500 lei. Pentru streinătate, abonamentele sunt îndoite în America 10 dolari. Abonamentele se plătesc înainte, pe cel puțin o jumătate de an

Bibl. Inst. de inv. superior Sibiu
IN. N. 12576 - 78

După zece ani . . .

Intorcem binocul și îndreptăm spre lumea amintirii. Imaginile, proaspete încă, din suflet, le vedem proiectate la o depărtare mare, în proporții reduse, dar destul de precise, până în amănunte . . .

Vedem trenuri mitite, străbătând harnice, prin zăpada de purpură a duminelui. Și oameni lipitanți, în straie de sârbătoare, fluturând steaguri românești, agităndu-se și scofând pipete de biruință, ce răsbat până la urechile noastre, trecând cu ușurință prin păcla și distanța unui deceniu, micșorate printr'o surdină magică: „Vrem unirea cu Tara românească!”

Alături de trenuri, prin sloata drumului, trec soldați mititei, ca soldații de plumb, cu tunuri și puști minuscule, jucării de copii . . .

Ei alcătuesc singuri linia neagră, în lumea albă a zăpezii, ca presărată cu zahăr, de mâna nevăzută a lui Moș Crăciun . . .

Când trenurile se opresc la gara din Bălgărad, Mirmidoni fără număr tăbăresc asupra orașului, și pipetul lor abia perceptibil mai nainte, ia proporți de necrezut; mii și mii de strigăte ușoare, ca mormurul unui pârâu, se îmbină și răsbat prin ceața vremii, ca goarna de argint a unui Arhanghel.

Vezi, tot mai distinct, sătenii trecând, în haine de sârbătoare, cu proci, prapori și steaguri, în ison de surle și vioare . . . Și în ochii mititei ai bătrânilor, ca și în acei ai flăcăilor și fetelor, străluce o scânteie fără de moarte; o scânteie ce va trăi dealungul veacurilor, când ochii de lut ce i-au dat naștere, de mult se vor fi făcut una cu pământul . . .

În izbucnirea entuziasmului fără margini, în pipete ce iau proporți de vișor — da, îl auzim tot mai birutor, zdobind zăgazurile vremii — se proclamă unirea cu patria-mamă.

În furnicarul de oameni ce se agită, îmbrășișându-se cu lacrimi în ochi, recunoaștem aproape pe toți.

Prin ochianul întors, distingem pe bătrâni, — fericiți bătrâni, cari și-au văzut visul cu ochii, și și-au văzut, pe urmă, de drum — pe bărbații mai în vârstă . . . ne revedem singuri, întineriți cu zece ani, cu părul ușor brumdat de argintul vremii, și cu sufletul vibrând, sub vraja unui entuziasm, pe care zece îl impart cu atâta sgarcenie — odată la o mie de ani — bieților muritori de rând . . .

Spre înserat, când trenurile își iau drumul spre casă, ca să ducă în toate colțurile țării vestea cea minunată, oamenii oboseți de emoțiile grele, pluteau aiuriți, între vis și viață.

Realitatea ieșea din cadrele ei strâmte; istoria îmbrăca haina strălucită a mitului . . .

Când s'au întâmplat toate aceste lucruri din basme? De zece ani? De o sută de ani? 'Eram și noi acolo? Am văzut aievea lucrurile, sau am fost amăgiți de farmecul unor zine măiestre?

Luăm binocul dela ochi.

Să ne dăm seama de realitate.

Da, ne aducem precis aminte: lucrurile s'au petrecut aievea, cu zece ani în urmă, în fața ochilor noștri aiuriți. Ne amintim de oratori, de mulțimea imensă, de entuziasmul ce nu se poate cobori în cuvinte.

Totul s'a desfășurat așa.

Incercăm să reconstruim lucrurile până în cele mai mici amănunte, dela sosirea trenurilor până la vorbirile și aclamările însuflețite, și până la împraștierea oamenilor la vetrele lor.

Imagina e fidelă până în cele mai mici amănunte, și totuși lipsește ceva din ea, întunecând asamănarea.

Lipsește ceva . . .

Ceva impalpabil, eteric și dătător de viață, ca suflet dumezesc al Creatorului.

Toată reconstruirea amintirilor se aseamănă cetății din basm, impietrită de gestul demonic al unei vrăjitoare . . .

Lipsește: entuziasmul.

Ne întrebăm: nu s'ar putea înjgheba, în mod artificial măcar, și acest bagatel?

Știința pozitivă și retortele alchimiei oculte răspund într'un singur glas: „Non possumus!”

Vom încerca totuși, căci scris este: dragostea toate le suferă, toate le rabdă, la toate nădejde are . . .

Vom șterge colbul de pe traful amintirilor; și nu ne vom lodihni până nu vom găsi peatra nestemată, căci ea poate să fie acunsă, dar nu poate să dispară niciodată.

Vom regăsi-o.

Și suflând praful de pe ea, vom revedea scipirile ei fascinatoare.

Ne vom simți iarăși, încetul cu încetul, ridicați în slavă, întineriți cu un deceniu, ca în clipa cea mare, când am fiipat din mii și mii de guri, la Alba-Iulia: „Vrem unirea cu Tara românească!”

Al. Ciura.